

**BASIN ve HALKLA İLİŞKİLER
MÜŞAVİRLİĞİ**

Gazete Kupürleri

25.07.2026

AYASOFYA'YI İSLÂM ÂLEMİNE KAVUŞTURDUK

Türkiye Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Üsküdar'daki Hz. Ali **Camiisi**'nde cuma namazının ardından gazetecilerin gündeme ilişkin sorularını cevapladı, gündeme ilişkin değerlendirmelerde bulundu. Erdoğan, Ayasofya-i Kebir **Cami-i Şerifi**'nin yeniden ibadete açılışının 6. yıl dönümünün hatırlatılması üzerine şunları söyledi: "6. seneyi devriyesiyle müşerref olduğumuz Ayasofya-i Kebir **Cami-i Şerifi**'ni, hamdolsun yeniden ibadete açmak bize nasip oldu. Bundan dolayı da tabii çok mutluyuz. Üstat Necip Fazıl'la burada yapmış olduğumuz mitinglerde rahmetli, Ayasofya **Cami-i Kebir**'ini göstererek 'Ayasofya açılacak, Ayasofya bir gün açılacak' derdi. Takdimini o zaman yapmakt bana nasip olmuştu. Biz bırakın açmayı, onu şu anda âlemi **İslâm**'a kavuşturma şerefine nail olduk. Üstadın da o zaman söylemiş olduğu, gerçekten yürügenden gelen o ifadeleri bu **İslâm** âlemine, hamdolsun kavuşturduk. Bundan dolayı da ayrıca mutluyuz."

RABBİMİZE HAMDEDİYORUZ

Başkan Erdoğan, **camiide** restorasyon ve renovasyon çalışmaları yapmaya devam ettiklerini belirterek, sözlerini şöyle sürdürdü: "Gerek **İslâm** dünyasına gerekse tüm insanlığa, Hristiyan, **Müslüman** hepsine kapılarını açan Ayasofya **Cami-i Kebir**'i tabii ki hepimizi çok çok mutlu ediyor. Şu anda da onun mutluluğu içerisinde bizler gerçekten gururluyuz. Bu mabet mimari özellikleriyle olsun, dünyadaki konumuyla olsun çok çok farklı bir eser, çok çok farklı bir mabet. Bundan dolayı da âlemi **İslâm**'ın içinde Türkiye'nin lideri olarak bu süreci yaşamak bizlere nasip oldu. Bundan dolayı da Rabbimize hamdediyoruz. Tüm âlemi **İslâm**'a en kalbi selam, sevgi, saygılarımızı gönderiyoruz."

NATO LİDERLERİ ZİRVESİ'NE İLİŞKİN GERİ DÖNÜŞLERİN SORULMASI ÜZERİNE DE ERDOĞAN, ŞUNLARI KAYDETTİ:

"Doğruyu geri dönüşler çok çok olmuştur. Sürekli gerek teşekkül telgrafları gerek telefonlar, bütün bunlarla beraber özellikle de o açılış gününde yaptığımız ikrâm, izzet bütün bunlar gelen misafirlerimize hoşnut etti. Bundan dolayı da başta Trump olmak üzere bütün liderler hakikaten çok farklı bir duygu içerisindeydiler. Bu duyguları da gerek yemekte gerek yemek sonrası, hatta eşleriyle gelenler eşimle birlikte yaptıkları defilede olsun, yemekte olsun onlar da mutluluklarını gerçekten çok farklı bir şekilde dilemeye paylaştılar. Tabii 20 yıldan sonra İstanbul, arkadaşın bu Ankara'daki zirve her ikisi de bizler için ayrı bir zenginlik, ayrı bir mutluluk vesilesi oldu."

DÜNYA KUPASI GERİDE KALDI

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Dünya Kupası'nda İspanya'nın şampiyon olması üzerine Başbakan Sánchez'i arayarak tebrik etmesi ve Gazete'deki coşkuya ilişkin ise şunları söyledi: "İnşallah bizlere de böyle bir şampiyonluk nasip olur, biz de dünya şampiyonluğunu yakalarız. İyi başladık ama sonu iyi gelmedi. Bundan sonra önümüzde Avrupa şampiyonlukları olabilir, tekrar dünya şampiyonlukları olabilir. Bu tür şeyleri yakalayabilirsek bu da Türkiye'ye çok çok yakışır. İnşallah biz de buna hazırız."

Ayasofya-i Kebir Camii Şerifi, 86 yıl müze olarak kullanıldıktan sonra 24 Temmuz 2020'de yeniden ibadete açılmasından bu yana yerli ve yabancı ziyaretçiler tarafından yoğun ilgi görüyor. İstanbul **Müftü** Yardımcısı Arif Çevlek, "Yeniden ibadete açılmasının ardından 30 milyondan fazla insan ziyaret etti. Hem içeride hem girişlerde hem çıkışlarda her zaman yoğunluk var" bilgisini paylaştı.

İSTANBUL
MURAT ALAN

ANA KUBBEYE ÇELİK KALKAN

Kültür ve Turizm Bakanlığı Vakıflar Genel Müdürlüğüne Ayasofya-i Kebir Camii Şerifi'nde sürdürülen Cumhuriyet tarihinin en kapsamlı koruma, restorasyon ve güçlendirme çalışmalarında yeni bir aşamaya geçildi. Ana kubbedeki restorasyonun güvenli koşullarda sürdürülebilmesi amacıyla kurulan **Çelik Çatın** yüksek güvenlik standartlarına sahip koruyucu brandayla kaplanmasına başlandı. Ayasofya Bilim Kurulu Üyesi Prof. Dr. Mehmet Ökten, "Şimdi kubbenin gerçek halini göreceğiz ve adeta bir arkeolojik alan hassasiyetiyle çok nitelikli bir çalışma yapabileceğiz" dedi. Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy da, "Medeniyetimizin en büyük miraslarından Ayasofya'yı bilimsel koruma anlayışıyla gelecek nesillere en güçlü şekilde aktarmaya kararlılık devam edeceğiz. Fatih'in emaneti Ayasofya, ezanla, duayla ve tüm ihtisamiyle ilelebet yaşamaya devam edeceğiz" ifadelerini kullandı.

Fatih Sultan Mehmet Han'dan sonra **Ayasofya'nın 2. Fatih'i** olarak tarihe geçen Cumhurbaşkanı Erdoğan, Ayasofya-i Kebir **Cami-i Şerifi**'nin yeniden ibadete açılışının 6. yıl dönümüne ilişkin, "Onu âlemi **İslâm**'a kavuşturma şerefine nail olduk. Gerek **İslâm** dünyasına gerekse tüm insanlığa, Hristiyan, **Müslüman** hepsine kapılarını açan Ayasofya **Cami-i Kebir**'i tabii ki hepimizi çok çok mutlu ediyor" dedi.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, İstanbul'da Türkiye Uluslararası İslâm, Bilim ve Teknoloji Üniversitesi'nde "Fethin Nijanesi, Medeniyetin Kalbi: Çağları Aşan Mabet Ayasofya" programı düzenlendi. Panelin de yapıldığı programda konuşan Cumhurbaşkanı İletişim Başkanı Burhanettin Duran, Ayasofya'nın duvarlarında mühendislerin dehası, taşların imparatorlukların hatırası ve minarelerinde İstanbul'un fethinden bugüne yansıyan Ezan-ı Muhammedî olduğunu belirterek, aynı zamanda İstanbul'un fethinin nijanesi olduğunu da söyledi.

AYASOFYA KIZILMAMIZDIR

Ayasofya'nın 86 yıl boyunca cemaate ve secdeye hasret kaldığını hatırlatan Duran, şöyle devam etti: "Bizler için de Ayasofya'nın ibadete açılması adeta bir kızılmamızdır. Sayın Cumhurbaşkanımız 'Türkiye Cumhuriyeti'nin bayrağı neyse, başkent neyse, ezan neyse, dili neyse, sınırlar neyse, 81 vilayeti neyse, Ayasofya'nın vakfisine uygun şekilde **camiye** dönüştürülmesi hakkı

da odur" sözüyle noktayı koymuş ve bu anlayış çerçevesinde 10 Temmuz 2020'de alınan tarihi kararla 86 yıllık Ayasofya hasretini sona erdirmiştir. 24 Temmuz 2020 tarihinde kılınan ilk cuma namazıyla Ayasofya'nın kubbeleri yeniden tebrikler selavetleri ve Kur'an tilavetleriyle yankılandı.

FATİH SULTAN MEHMET'E SADAKAT

Ayasofya'nın ibadete açılması kararı, sadece hukuki bir statü değişikliği değildir. Bu karar, Fatih Sultan Mehmet Han'ın vakfinesine ve vasiyetine sadakatin, milletimizin tarihi hafızasına, bağımsızlık iradesine ve medeniyet değerlerine sahip çıkmasının güçlü bir ifadesidir. Ayasofya'nın yeniden ibadete açılışının 6. yılında "Muhteşem Mabet Ayasofya-i Kebir **Cami-i Şerifi**" ve "Ayasofya: Hasretten Vuslat'a" adlı iki önemli eser hazırlanmış gününün vasiyatı. İlk kitapta **camiinin** tarihi, mimari, sanatsal ve manevi derinliği kapsamlı bir şekilde ele alındı. İkincisi ise vatandaşların CİMER'e gönderdikleri Ayasofya'nın açılmasına yönelik taleplerini ve sonrasında tebrik ve memnuniyetlerini ifade

eden mesajlardan oluşmaktadır.

İLETİŞİM BAŞKANLIĞI 8 YAŞINDA

Bugün aynı zamanda İletişim Başkanlığımızın kuruluş yıl dönümü. Millet ile devlet arasındaki iletişimi güçlendirmek, Türkiye'nin politika ve uygulamalarını ulusal ve uluslararası kamuoyuna etkili biçimde aktarmak ve Türkiye'nin her alanda güçlü temsiliyi sağlamak misyonuyla ihdas olunan İletişim Başkanlığımız, 8 yıldır çalışmalarını azim ve kararlılıkla sürdürüyor."

ARPAĞU: KURTULUŞA VEŞİLE OLSUN

Dünyanın İleri Başbakanı Sait Arpağ da, ecdad vefatının bir tezahürü olarak Ayasofya'nın yeniden aslı kimliğiyle kavuşturulmasının millet değerlerine ve medeniyetine sahip çıkmanın bir göstergesi, köklerimizden aldığımız gücü yeni bir gelecek inşa etme azminin bir yansıması olduğunu belirterek, "İnanıyorum ki Ayasofya'nın minarelerinden yankılanan Ezan-ı Muhammedî, son iki asırdır hakları gasbedilen, mukaddesatın kastedilen ve toprakları yağmalanan **İslâm** toplumlarını yeniden fethi suhuletiyle ihya vesile olacaktır" diye konuştu.

İstanbul'un fethinin nişanesi

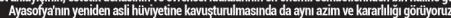
► Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı tarafından, Ayasofya-i Kebir **Cami**-i Şerifi'nin ibadete açılışının 6'ncı yılı dolayısıyla "Fethin Nişanesi, Medeniyetin Kalbi: Çağları Aşan Mabnet Ayasofya" paneli ve kitap lansmanı düzenlendi. Programın açılışında konuşan İletişim Başkanı Burhanettin Duran, Ayasofya'nın İstanbul'un fethinin nişanesi ve insanlığın ortak mirası olduğunu vurguladı. Ayasofya'nın, Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan'ın liderliği ve milletin iradesiyle 10 Temmuz 2020'de alınan tarihi kararla yeniden asli hüviyetine kavuştuğunu kaydeden Duran, söz konusu kararın Fatih Sultan Mehmet Han'ın vakfiyesine ve vasiyetine bağlılığın güçlü bir göstergesi olduğunu dile getirdi.

SADECE CAMİYE DÖNÜSTÜRÜLMEDİ

Duran, Fatih Sultan Mehmet'in fetih sonrasında ortaya koyduğu kuşatıcı anlayışın tarihe örnek olduğunu ifade etti. Fatih'in Rum Ortodoks Patrikhanesi'ni yeniden tesis ettiğini, Galata Ahidnamesi ile **gayrimüslimlere** can, mal ve ibadet güvencesi verdiğini hatırlatan Duran, İstanbul'un fethinin yıkımla değil, adalet ve hoşgörüyle gerçekleştiğini anlattı. Duran, yeniden ibadete açılışın 6'ncı yılı dolayısıyla hazırlanan "Muhteşem Mabnet Ayasofya-i Kebir **Cami**-i Şerifi" ile "Ayasofya: Hasretten Vuslata - Nesillerin Hasreti, Milletin Sesi" adlı eserlerin de Ayasofya'nın millet nezdindeki anlamını ve tarihi önemini gelecek nesillere aktaran önemli çalışmalar olduğunu belirtti.

İLİM İRFAN VE HİKMET MERKEZİ OLDU

Programda konuşan **Diyanet İşleri Başkanı** Prof. Dr. **Safi Arpaguş** ise Ayasofya'nın **İslam** medeniyetinde yalnızca bir ibadet mekânı değil, aynı zamanda ilmin, irfanın ve hikmetin merkezi olduğunu kaydetti. "Ayasofya, Fatih Sultan Mehmet Han'ın İstanbul'u fethetmesiyle birlikte **İslam**'ın ilkelerinin ve nebevî değerlerinin evrensel nişanelerinden biri hâline gelmiştir" diyen Arpaguş, Ayasofya'nın 2020 yılında yeniden ibadete açılışının, milletin kendi değerlerine ve medeniyet mirasına sahip çıkmasının güçlü bir göstergesi olduğunu vurguladı. Arpaguş, sözlerini, "Ayasofya'nın yeniden asli kimliğine kavuşturulması, köklerinden aldığı güçle yeni bir gelecek inşa etme azminin de yansımasıdır" diye tamamladı. ► **RABİA SENOL** İSTANBUL

**CAMİNİN
İBADETE
AÇILIŞININ
ALTINCI YILINDA
CUMHURBAŞKANI
ERDOĞAN:**

Ayasofya'nın dirilişi MÜBAREK OLSUN

✓ Cumhurbaşkanı, Ayasofya-i Kebir **Câmi-i Şerifi**'nin uzun süren hicranın ardından yeniden aslı hüviyetine kavuştuğunu söyledi.

✓ Erdoğan, mesajında "Bu kutlu mabet, inşallah ebediyete kadar semalarımızı ezan sesleriyle süslemeye devam edecek" dedi.

**86 sene sonra
ilk cuma namazı**

Ayasofya-i Kebir **Câmi-i Şerifi**, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın katılımıyla 86 yıl sonra 24 Temmuz 2020'de yeniden ibadete açıldı. Toplumun bütün kesimlerinden davetlilerin yer aldığı açılış, **Diyanet İşleri Başkanlığı**nın dua programıyla başladı. Saat 12.00 sularında Ayasofya **Cami**'ne gelen Cumhurbaşkanı Erdoğan, ilk namaz öncesi Kur'an-ı kerim okudu. Ayasofya-i Kebir **Câmi-i Şerifi**'nde 86 yıl sonra ilk cuma namazı kılındı. Camiye sığmayan cemaat sokaklara taştı.

TARİHİN EN KAPSAMLI

Restorasyonda yeni aşama

Kültür ve Turizm Bakanlığı Vakıflar Genel Müdürlüğüne Ayasofya-i Kebir **Câmi-i Şerifi**'nde sürdürülen cumhuriyet tarihinin en kapsamlı koruma, restorasyon ve güçlendirme çalışmalarında yeni bir aşamaya geçildi. Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy, ana kubbenin dış yüzeyindeki güçlendirme çalışmalarıyla eş zamanlı olarak iç yüzey-

de bulunan mozaik süslemelerin konservasyon, restorasyon ve güçlendirme işlemlerinin de bütüncül şekilde yürütüleceğini belirterek, restorasyon çalışmalarının iklim şartlarından etkilenmeden ve güvenli ortamda sürdürülebilmesi amacıyla geçici çelik çatının koruyucu brandayla kaplanması işlemine başlandığını bildirdi. **Ahmet Özkurt ANKARA İHA**

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Ayasofya-i Kebir **Câmi-i Şerifi**'nin yeniden ibadete açılışının altıncı yıl dönümünü kutladı. Erdoğan, NSosyal hesabından yaptığı paylaşımda, "Ayasofya, 86 yıllık hicranın ardından yeniden aslı hüviyetine altı yıl önce bugün kavuştu... Bu kutlu mabet, inşallah ebediyete kadar semalarımızı ezan sesleriyle süslemeye devam edecek... Ayasofya'nın dirilişi mübarek olsun..." ifadelerine yer verdi.

Erdoğan, İstanbul'da Hazreti Ali **Cami**'inde kıldığı cuma namazı sonrasında değerlendirmesinde de merhum şair Necip Fazıl Kısakürek'in yıllar önce dile getirdiği "Ayasofya açılacak" sözlerini hatırlattı ve "Ayasofya'yı **İslam** alemine kavuşturduk. Altıncı sene devriyesinde böyle bir mutluluğu hep beraber yaşadık, yaşıyoruz. Restorasyonlarını, renovasyonlarını yapmaya da devam ediyoruz" ifadesini kullandı.

30 MİLYON ZİYARETÇİ

Yerli ve yabancı ziyaretçilerin İstanbul'daki önemli duraklarından biri olan Ayasofya-i Kebir **Câmi-i Şerifi**, yeniden ibadete açılışının üzerinden geçen altı yılda 30 milyondan fazla kişiye ağırladı. İstanbul'un fethine kadar 916 yıl **kilise** olarak kulanılan, 1453'te Fatih Sultan Mehmet'in vakfiyle **camie**

dönüştürülen Ayasofya, 24 Kasım 1934 tarihli Bakanlar Kurulu kararıyla müzeye çevrildi ve 86 yıl boyunca müze olarak faaliyet gösterdi. İstanbul **Müftü** Yardımcısı Arif Cevlek, Ayasofya'nın yeniden ibadete açılışının uzun yıllar beklenen bir gelişme olduğunu belirterek, "Tekrar aslı hüviyetine çevrilmesi **İslam** dünyasında özellikle Türkiye'deki **Müslümanlar** arasında, yıllarca 'Zincirler kırılın, Ayasofya açılın' sloganıyla bu hasretle yanan gönüllere su serpti. Çünkü fethin sembolüydü burası" ifadelerini kullandı.

HER GÜN HATİM OKUNUYOR

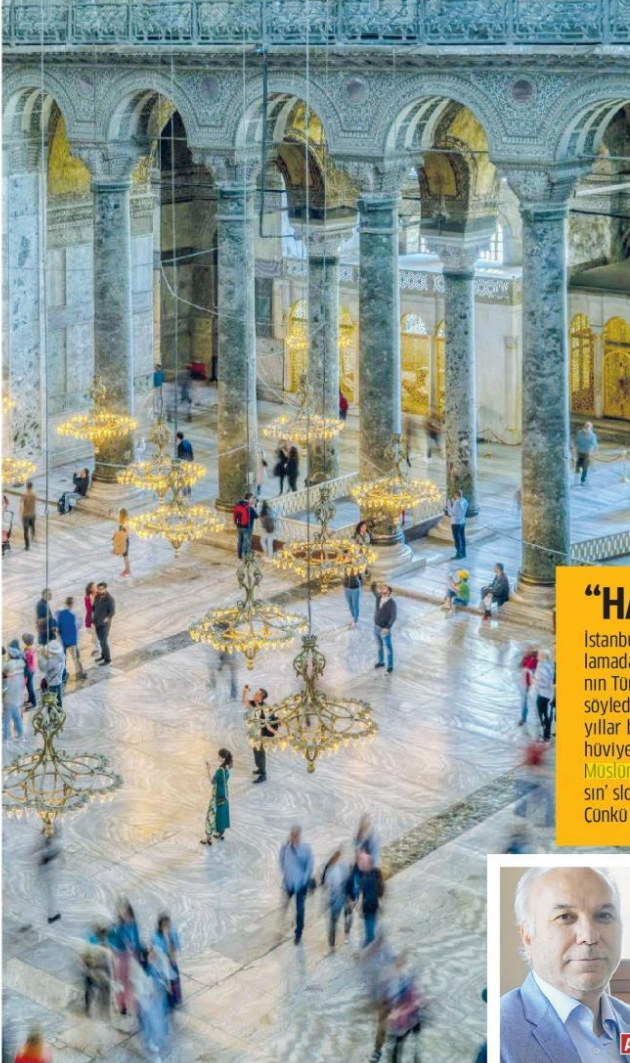
Yeniden ibadete açılışının ardından **camie** gösterilen ilginin ilk günkü canlılığını koruduğunu belirten Cevlek, Özbekistan, Malezya ve Endonezya gibi ülkelerin **umre** organizasyonlarına İstanbul ve Ayasofya'yı da dahil ettiğini, özellikle Uzak Doğu ve Orta Asya'dan gelen ziyaretçi sayısında belirgin artış yaşandığını dile getirdi. Ayasofya'nın yalnızca bir ibadet mekânı olmadığını vurgulayan Cevlek, Fatih Sultan Mehmet'in vakfiyesinde **camide** hadis, Buhari ve irfan derslerinin yıl boyunca devam ettiğini, her gün hatim okunduğunu, cuma günleri ise sala ile ezan arasında mukabeleli hatim gelineğinin sürdürüldüğünü aktardı. **Selami Berke Kaya İSTANBUL İHA**

6 YILDA

FETHİN NİŞANESİ AYASOFYA'NIN ASLINA DÖNÜŞÜNÜN 6. YILI...

30 MİLYONDAN FAZLA ZİYARETÇİYİ AĞIRLADI

Ayasofya, 24 Kasım 1934 tarihli Bakanlar Kurulu kararıyla müzeye çevrilmiş ve 86 yıl boyunca mahzun kalmıştı. Sürekli Vakıflar Tarihi Eserlere ve Çevreye Hizmet Derneği'nin, Ayasofya'nın camiden müzeye dönüştürülmesine ilişkin Bakanlar Kurulu kararının iptali istemiyle açtığı dava, 10 Temmuz 2020'de sonuçlandı. Danıştay 10. Dairesi'nin 1934 tarihli Bakanlar Kurulu kararını oy birliğiyle iptal etmesiyle Ayasofya'nın yeniden ibadete açılmasının hukuki yolu açıldı. Ayasofya-i Kebir Cami-i Şerifi, yeniden ibadete açılmasının üzerinden geçen 6 yılda 30 milyondan fazla kişiyi ağırladı.

YERLİ ve yabancı ziyaretçilerin İstanbul'daki önemli duraklarından biri olan Ayasofya-i Kebir Cami-i Şerifi, yeniden ibadete açılmasının üzerinden geçen 6 yılda 30 milyondan fazla kişiyi ağırladı. İstanbul'un fethine kadar 916 yıl **kilise** olarak kullanılan, 1453'te Fatih Sultan Mehmet'in vakfıyla **camiiye** dönüştürülen Ayasofya, 24 Kasım 1934 tarihli Bakanlar Kurulu kararıyla müzeye çevrildi ve 86 yıl boyunca müze olarak faaliyet gösterdi. Sürekli Vakıflar Tarihi Eserlere ve Çevreye Hizmet Derneği'nin, Ayasofya'nın **camiden** müzeye dönüştürülmesine ilişkin Bakanlar Kurulu kararının iptali

istemiyle açtığı dava, 10 Temmuz 2020'de sonuçlandı. Danıştay 10. Dairesi'nin 1934 tarihli Bakanlar Kurulu kararını oy birliğiyle iptal etmesiyle Ayasofya'nın yeniden ibadete açılmasının hukuki yolu açıldı. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan da aynı gün Ayasofya'nın yeniden ibadete açılmasına ilişkin kararı imzaladı. Ayasofya-i Kebir Cami-i Şerifi'nin **Diyanet İşleri Başkanlığı'na** devredilerek ibadete açılmasına ilişkin karar Resmi Gazete'nin mükerrer sayısında yayımlandı. Ayasofya-i Kebir Cami-i Şerifi, 24 Temmuz 2020'de 86 yıl aradan sonra kılınan ilk cuma namazıyla Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın da katıldığı törenle yeniden ibadete açıldı.

“HASRETLE YANAN GÖNÜLLERE SU SERPTİ”

İstanbul **Müftü** Yardımcısı Arif Cevlek, AA muhabirine yaptığı açıklamada, Ayasofya-i Kebir Cami-i Şerifi'nin ibadete açılma kararının Türkiye'de ve **İslam** dünyasında büyük sevinçle karşılandığını söyledi. Ayasofya'nın yeniden aslı hüviyetine kavuşmasının uzun yıllar beklenen bir gelişme olduğunu belirten Cevlek, “Tekrar aslı hüviyetine çevrilmesi **İslam** dünyasında özellikle Türkiye'deki **Müslümanlar** arasında, yıllarca, ‘Zincirler kırılсын, Ayasofya açıl-sın’ sloganıyla bu hasretle yanan gönüllere tabiri caizse su serpti. Çünkü fethin sembolüyü burası” ifadelerini kullandı.

ARIF CEVLEK

UZAK DOĞU VE ORTA ASYA'DAN GELEN ZİYARETÇİ SAYISI ARTTI

Arif Cevlek, Ayasofya'nın yeniden ibadete açılmasına yönelik geçmişte dile getirilen “ihtiyaç yok” yönündeki eleştirilerin ziyaretçi yoğunluğuyla karşılık bulmadığını vurgulayarak, “Yeniden ibadete açılmasının ardından 30 milyondan fazla insan ziyaret etti. Hem içeride hem dışarıda her zaman yoğunluk

var. Hiçbir zaman da bir kargasaya mahal vermeyen bir yoğunluk” diye konuştu. Özbekistan, Malezya ve Endonezya gibi ülkelerin **umre** organizasyonlarına İstanbul ve Ayasofya'yı da dâhil ettiğini belirten Cevlek, özellikle Uzak Doğu ve Orta Asya'dan gelen ziyaretçi sayısının da belirgin artış yaşandığını dile getirdi. **AA**

AYASOFYA'YI İSLAM ALEMİNE KAVUŞTURDUK

Başkan Erdoğan,
Ayasofya'nın
ibadete açılışının
6. yıldönümüne
ilişkin, "Ayasofya
Camii Kebir'i
yeniden ibadete
açmak bize nasip
oldu. Bundan
dolayı tabii çok çok
mutluyuz" dedi.

Başkan Recep Tayyip Erdoğan, 86 yıl müze olarak kullanıldıktan sonra 24 Temmuz 2020'de yeniden ibadete açılan Ayasofya-i Kebir Camii-i Şerifi'nin 6. yıldönümünü kutladı. Hz. Ali Camii'nde kıldığı cuma namazı sonrası gazetecilerin sorularını yanıtlayan Başkan Erdoğan, 6. seneyi devriyesini kutladığımız, 6. seneyi devriyesiyle müşerref olduğumuz Ayasofya Camii Kebir'i yeniden ibadete açmak bize nasip oldu. Bundan dolayı tabii çok çok mutluyuz" ifadelerini kullandı.

DİRİLİŞİ MÜBAREK OLSUN

Üstat Necip Fazıl'ın "Ayasofya açılacak, Ayasofya bir gün açılacak" sözlerini hatırlatan Erdoğan, şunları kaydetti: "Ben de o zaman takdimini yapmakla müşerref olmuştum. Biz bırakın açmayı, onu şu anda İslam âlemine kavuşturma şerefine nail olduk. Üstadın da o zaman o söylemiş olduğu, gerçekten yüreğinden gelen o ifadeleri biz İslam âlemine hamdolsun kavuşturduk, bundan dolayı da ayrıca mutluyuz. Şimdi tabii bir taraftan restorasyonlarını, bir taraftan renovasyonunu, tüm bunları da yapmaya

devam ediyoruz. Şu anda da onun mutluluğu içerisinde bizler gerçekten gururluyuz, gerçekten mutluyuz. Bu mabet tabii mimari özellikleriyle olsun, dünyadaki konuyla olsun çok çok farklı bir eser, çok çok farklı bir mabet. Bundan dolayı da âlemi İslam'ın içinde Türkiye'nin lideri olarak bu süreci yaşamak bizlere nasip oldu." Erdoğan sosyal medyadan yaptığı paylaşımında ise "Bu kutlu mabet, inşallah ebediyete kadar semalarımızı ezan sesleriyle süslemeye devam edecek. Ayasofya'nın dirilişi mübarek olsun" ifadelerine yer verdi.

GERİ DÖNÜŞLER OLUMLU

Ankara'da düzenlenen NATO Zirvesi'ni değerlendiren Erdoğan, başta ABD Başkanı Trump olmak üzere zirveye katılan liderlerin memnuniyetlerini kendileriyle paylaştığını belirtti. Erdoğan, "Bu duygularını da gerek yemek, gerek yemek sonrasında, hatta eşleriyle gelenler eşimle birlikte yaptıkları programda olsun, yemekte olsun, mutluluklarını gerçekten çok farklı bir şekilde bizimle paylaştılar. Bu mutluluğu çifte yaşadık ve bundan dolayı da

ayrıca mutluyuz. Bu mutluluğu çifte yaşadık ve bundan dolayı da ayrıca mutluyuz. Tabii 20 yıldan sonra İstanbul, arkadaşan bu Ankara'daki zirve, her ikisi de bizler için ayrı bir zenginlik, ayrı bir mutluluk vesilesi oldu. Bütün gelen misafirlerimize NATO Liderler Zirvesi'nden sonra doğrusu ben de teşekkürü bir borç biliyorum" diye konuştu.

ŞAMPİYONLUK İNŞALLAH

İspanya'nın Dünya Kupası zaferine ilişkin değerlendirmelerde bulunan Erdoğan, İspanya Başbakanı Pedro Sanchez'in yaşadığı mutluluğun son derece doğal olduğunu belirtti. Türkiye'nin de benzer başarıları yakalayabileceğine inandığını ifade eden Erdoğan, "İnşallah bizlere de böyle bir şampiyonluk nasip olur. Biz de böyle bir dünya şampiyonluğunu yakalarız. İyi başladık ama sonu iyi gelmedi. İnşallah bundan sonra önümüzde Avrupa şampiyonlukları olabilir, ne bileyim tekrar dünya şampiyonlukları olabilir. Bu tür şeyleri yakalayabilirsek bu da tabii Türkiye'ye çok çok yakışır. İnşallah biz de buna hazırız" ifadelerini kullandı.

Erdoğan, cuma namazı sonrası açıklamalarda bulundu.

6 YILDA 30 MİLYON ZİYARETÇİ

YERLİ ve yabancı turistlerin İstanbul'daki en önemli duraklarından biri olan Ayasofya-i Kebir Camii-i Şerifi, yeniden ibadete açılmasıyla üzerinden geçen 6 yılda 30 milyondan fazla ziyaretçiyi ağırladı. İstanbul Müftü Yardımcısı Arif Cevlek, Ayasofya'nın yeniden cami olarak hizmet vermesinin Türkiye ve İslam dünyasında büyük sevinç oluşturduğunu belirterek, "Zincirler kırıldı, Ayasofya açıldı" hasretini sona erdirdi. Çünkü burası fethin sembolüydü" dedi. Cevlek, ilginin ilk günkü gibi sürdüğünü vurgulayarak, caminin her zaman yoğun olduğunu söyledi.

Batı Trakya'nın yanında olacağız

ERDOĞAN, Batı Trakya Türk toplumunun lideri Doktor Sadık Ahmet'i vefatının 31. yılında rahmet ve saygıyla andı. Erdoğan, yayımladığı mesajda, "Ömrü boyunca Batı Trakya Türk kardeşlerimiz için fedakarca çabalayan Doktor Sadık Ahmet'i rahmetle yad ediyorum. Bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da Batı Trakya Türk Azınlığı'nın derdiyle dertlenmeyi, her sıkıntısında soydaşlarımızın yanında olmayı sürdürüceğiz" ifadelerine yer verdi.

'Kıyamete kadar ezanla yaşayacak'

İLETİŞİM Başkanı Burhanettin Duran, İstanbul'da düzenlenen "Fethin Nişanesi, Medeniyetin Kalbi: Çağları Aşan Mabet Ayasofya" programına katıldı. Ayasofya'nın kıyamete kadar ezanlarla, selalarla ve ibadetle yaşamaya devam etmesini dileyen Duran, "Ayasofya-i Kebir Camii-i

Şerifi İstanbul'un fethinin nişanesi, Fatih Sultan Mehmet Han'ın bizlere bıraktığı eşi benzeri olmayan bir mirastır. Bu mukaddes mabet, aynı zamanda insanlığın ortak mirası; ilmin, irfanın ve hikmetin merkezi hâline gelmiş eşsiz bir medeniyet emanetidir" ifadelerini kullandı.

Burhanettin Duran

Ayasofya'yı İslam âlemine kavuşturduk

► Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan, cuma namazının ardından Hz. Ali Camii'nin önünde açıklamalarda bulundu. Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Ayasofya-i Kebir Camii-i Şerifi'nin hamdolsun tüm İslam âlemine hayırlı olması, onun yeniden ibadete açılması bize nasip oldu. Bundan dolayı tabii ki biz çok çok mutluyuz" dedi. Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan, cuma namazı için Kısıklı'daki konutundan çıkarak Üsküdar'daki Hz. Ali Camii'ne geldi. Burada cuma namazını kılan Erdoğan, daha sonra gazetecilerin sorularını yanıtladı.

USTAT MİTINGLERDE SOYLERDİ
Necip Fazıl Kısakürek ile Ayasofya önünde düzenlenen mitingleri hatırlatan Erdoğan, "Üstat Necip Fazıl'la orada yapmış olduğumuz mitinglerde rahmetli Ayasofya-i Kebir Camii-i Şerifi'ni göstererek 'Ayasofya açılacak, Ayasofya bir gün açılacak' derdi. Ben de takdimini o zaman yapmak bana nasip olmuştu. Biz bırakın açmayı onu şu anda İslam âlemine kavuşturma şerefine nail olduk" diye konuştu.

HEP BERABER YASADIK
Ayasofya'nın yeniden ibadete açılmasının kendileri için büyük bir mutluluk olduğunu vurgulayan Erdoğan, "Ve üstadın da o zaman o söylemiş olduğu gerçekten yüreğinden gelen o ifadeleri biz İslam âlemine hamdolsun kavuşturduk. Bundan dolayı da ayrıca mutluyuz. 6'ncı sene devriyesinde böyle bir mutluluğu hep beraber yaşadık, yaşıyoruz" dedi. Erdoğan, restorasyon ve renovasyon çalışmalarının sürdüğünü belirterek, "Bir taraftan restorasyonlarını, bir taraftan renovasyonunu, bütün bunları da yapmaya devam ediyoruz" ifadelerini kullandı.

TÜM İNSANLIĞA AÇIK BİR MABET
Ayasofya'nın tüm insanlığa açık bir mabet olduğunu ifade eden Erdoğan, "Ve bir an önce gerek İslam dünyasına gerekse tüm insanlığa, Hristiyan, Müslüman hepsine kapılarını açan Ayasofya-i Kebir Camii-i Şerifi tabii ki hepimizi çok çok mutlu ediyor" dedi. Erdoğan, Ayasofya'nın mimari özellikleriyle dünyadaki en önemli eserlerden biri olduğuna dikkat çekerek, "Ve şu anda da onun heyecanı içerisinde bizler gerçekten gururluyuz. Gerçekten mutluyuz. Bu mabet tabii mimari özellikleriyle olsun çok çok farklı bir eser, çok çok farklı bir mabet" diye konuştu. Türkiye'nin bu sürece liderlik etmesinden gurur duyduklarını söyleyen Erdoğan, "Bundan dolayı da İslam âleminin içinde Türkiye'nin lideri olarak bu süreci yaşamak bizlere nasip oldu. Bundan dolayı da Rabbimize hamdediyoruz. Tüm İslam âlemine en kalbi selam, sevgi, saygılarımızı gönderiyoruz" şeklinde konuştu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Ayasofya'nın yeniden ibadete açılmasının kendilerine nasip olduğunu söyledi. Erdoğan, "Biz bırakın açmayı onu şu anda İslam âlemine kavuşturma şerefine nail olduk" dedi.

Zirve sonrası teşekkür yağdı

► Cumhurbaşkanı Erdoğan, NATO Liderler Zirvesi sonrasında aldıkları geri dönüşlerin son derece olumlu olduğunu belirterek, "Doğrusu geri dönüşler çok çok olumlu. Sürekli olarak teşekkür telgrafları, gerek telefonlar. Tüm bunlarla beraber özellikle de o açılış

gündeki kendilerine yaptığımız ikram, izzet. Bütün bunlar gelen misafirlerimizi hoşnut etti" dedi. Erdoğan, liderlerin memnuniyetlerini farklı vesilelerle dile getirdiğini ifade ederek, "Bundan dolayı da başta Donald Trump olmak üzere bütün liderler hakikaten çok farklı

bir duygu içerisindeydiler. Bu duygularını da gerek yemekte, gerek yemek sonrası, hatta eşleriyle gelenler eşimle birlikte yaptıkları defilede olsun, yemekte olsun onlar da mutluluklarını gerçekten çok farklı bir şekilde bizimle paylaştılar" diye konuştu.

Türkiye'ye şampiyonluk çok yakışır

► İspanya'nın Dünya Kupası şampiyonluğu sorulması üzerine konuşan Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Sanchez'in (İspanya Başbakanı Pedro Sanchez) böyle bir mutluluğu hakikaten Dünya Şampiyonu

bir ülkenin başkanı olarak yaşaması onun en doğal, en tabii hakkıdır. İnşallah bizlere de böyle bir şampiyonluk nasip olur. Biz de böyle bir Dünya Şampiyonluğu yakalanz. İyi başladık ama sonu iyi gelmedi. İnşallah

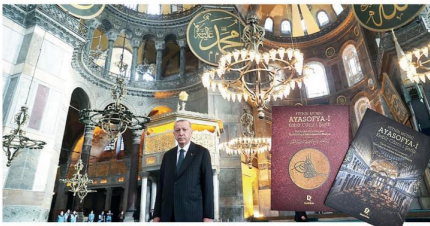
bundan sonra önümüzde Avrupa şampiyonlukları olabilir, tekrar Dünya şampiyonlukları olabilir. Bu tür başarıları yakalayabilişsek bu da Türkiye'ye çok çok yakışır. İnşallah biz de buna hazırız" dedi.

Ebediyete kadar sürecek

► Cumhurbaşkanı Erdoğan, Ayasofya-i Kebir Camii-i Şerifi'nin 6 yıl önce ibadete açılmasına ilişkin sanal medya hesabından paylaştığı

bulundu. Cumhurbaşkanı Erdoğan paylaştığında, "Ayasofya, 86 yıllık hicranın ardından yeniden aslı havyetine 6 yıl önce bugün kavuştu. Bu kutlu

mabet, inşallah ebediyete kadar semalarımızı ezan sesleriyle süslemeye devam edecek. Ayasofya'nın dirilişi mübarek olsun" ifadelerini kullandı.

Yalnızca bir ibadet mekanı değil

► Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan, Ayasofya'nın yalnızca bir ibadet mekanı olmadığını belirterek, "Milletin tarih suurunun, medeniyet iddiasının, inanç kudretinin ve fetih ruhunun abideleşmiş timsalidir" dedi. Ayasofya'nın yeniden

ibadete açılmasının 6'ncı yıl dönümüne özel olarak hazırlanan Fethin Muhürü Ayasofya-i Kebir Camii-i Şerifi isimli eser için takdim metni kaleme aldı. Ayasofya'yı 24 Temmuz 2020'de 86 yıllık hicranın ardından yeniden aslı havyetine

kavuşturduklarını ifade eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, "İnşallah ebediyete kadar semalarımızı ezan sesleriyle süslemeye devam edecek. Ayasofya'nın dirilişi mübarek olsun" diye konuştu.

Mirziyoyev ile görüştü

► Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan, Özbekistan Cumhurbaşkanı Şevket Mirziyoyev ile bir telefon görüşmesi gerçekleştirdi. Liderler, Türkiye-Özbekistan ikili ilişkileri ile bölgesel ve küresel konuları

ele aldı. Cumhurbaşkanı Erdoğan, iki ülke arasındaki ilişkilerin her geçen gün derinleştiğini belirterek, ocak ayında gerçekleştirilen Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi toplantısının

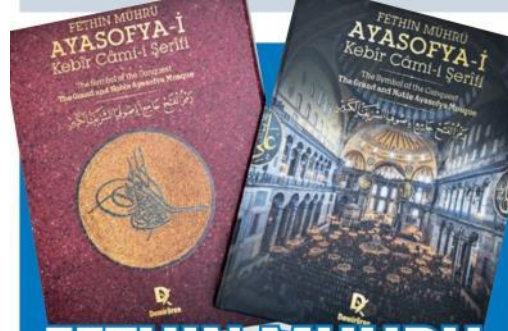
ardından yeni yol haritasının belirlendiğini hatırlattı. Erdoğan, ilk fırsatta gerçekleştireceği Özbekistan ziyaretinde yapılacak toplantılarla bu ivmenin sürdürüleceğini temenni etti.

Soydaşlarımızın yanındayız

► Cumhurbaşkanı Erdoğan, Batı Trakya Türk toplumunun lideri Doktor Sadık Ahmet'i vefatının 31. yılında rahmet ve saygıyla andığını ifade etti. Cumhurbaşkanı Erdoğan, NSosyal hesabından

yaptığı paylaşımda, "Ömrü ele aldı. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Batı Trakya Türk kardeşlerimiz için fedakarcı çabaları Doktor Sadık Ahmet'i ebedi aleme irtihalinin 31'inci yılında rahmetle ve saygıyla yad ediyorum.

Bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da Batı Trakya Türk Azınlığı'nı derdleriyle dertlenmeyi, her sıkıntısında soydaşlarımızın yanında olmayı sürdüreceğiz" ifadelerini yer verdi.

FETHİN MÜHRÜ RAFLARDA

AYASOFYA'nın yeniden ibadete açılmasının 6'ncı yıldönümü dolayısıyla Demirören Yayınları'ndan çıkan 'Fethin Mührü: Ayasofya-İ Kebir Câmî-i Şerifi' adlı eser, dün itibarıyla raflarda yerini aldı. Koleksiyon eser, online satış platformları ile seçkin kitapevlerinde satışa sunulmaya başladı.

3 DİLDE HAZIRLANDI

Demirören Holding Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Meltem Demirören'in de bir sunuş yazısının yer aldığı eser; bilimsel kaynakları, özgün fotoğrafları, tarihi gravürleri ve zengin arşiv belgeleriyle dikkat çekiyor. Türkçe, İngilizce ve Arapça olmak üzere üç farklı dilde hazırlanan seçkin eser; Ayasofya'nın Bizans döneminden Osmanlı'ya, Cumhuriyet döneminden günümüze uzanan tarihsel yolculuğunu mimari, sanat tarihi ve kültürel miras perspektifiyle ele alıyor.

SUNUM YAZISI ERDOĞAN'DAN

Fethin Mührü: Ayasofya-İ Kebir Câmî-i Şerifi eserinin sunumunu yazan Cumhurbaşkanı Erdoğan "Eser; Ayasofya'nın asırlara yayılan hikâyesini, mimari zarafetini, manevi derinliğini ve medeniyet mirasını gelecek kuşaklara aktarma gayesiyle hazırlanmıştır. Kutlu fethin zafer nişanesi olan Ayasofya-İ Kebir Câmî-i Şerifi, İstanbul'un silüetinde bütün ihtişamıyla yükselmeye ve dünya kültür mirası içerisindeki müstesna mevkiini muhafaza etmeye inşallah devam edecektir" dedi.

Ayasofya'nın kubbesi geleceğe hazırlanıyor

Ayasofya-i Kebîr **Câmi-i Şerîfi**'nin ana kubbesinde yürütülen restorasyon çalışmaları kapsamında, yapının güvenli şekilde korunması amacıyla kurulan geçici çelik çatının özel koruyucu brandayla kaplanmasına başlandı. Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy, Ayasofya'nın yeniden ibadete açılışının 6'ncı yılı dolayısıyla yaptığı açıklamada, restorasyon çalışmalarının bilim heyeti rehberliğinde sürdürüldüğünü belirtti. Ersoy, tarihi yapının iklim koşullarına karşı korunması, mozaiklerin güvence altına alınması ve özgün dokunun zarar görmemesi için çalışmaların büyük hassasiyetle yürütüldüğünü ifade etti.

Ayasofya'da gerçekleştirilen kapsamlı inceleme ve analizlerde ana kubbenin güçlendirilmesi gerektiği tespit edildi. Bu kapsamda kubbedeki kurşun örtünün onarılması, gerekli bölümlerde yenileme ve güçlendirme çalışmalarının yapılması planlandı. Res-

torasyon sürecinde kubbenin dış yüzeyindeki çalışmalarla birlikte iç bölümde bulunan mozaiklerin konservasyon ve güçlendirme işlemleri de yürütülecek. Çalışmaların hava koşullarından etkilenmemesi ve tarihi süslemelerin korunması amacıyla kubbenin geçici olarak kapatılmasına karar verildi. Geçici çelik konstrüksiyon üzerine uygulanacak koruyucu brandanın, uzman akademisyenler ve koruma ekiplerinin teknik değerlendirmeleri sonucunda belirlendiği belirtildi. Kubbenin kurşun görünümüyle uyum sağlaması için gri renkte seçilen branda, yangın güvenliği standartlarına uygun alev yürütmez malzemeden üretildi. Restorasyon sürecinde geçici yapının taşıma kapasitesi, ağırlık ve rüzgâr yükleri dikkate alınarak gerekli mühendislik hesaplamaları da tamamlandı. Çalışmalar tamamlanana kadar Ayasofya-i Kebîr **Câmi-i Şerîfi**'nin ibadet ve ziyaret faaliyetlerine açık kalmaya devam edeceği bildirildi.

30 milyondan fazla kişi ziyaret etti

Ayasofya Camii, yeniden ibadete açılmasının üzerinden geçen altı yılda 30 milyondan fazla kişiyi ağırladı. İstanbul Muftu Yardımcısı Arif Cevlek, "Hem içeride hem girişlerde hem çıkışlarda her zaman yoğunluk var. Hiçbir zaman da bir kargaşaya mahal vermeyen bir yo-

ğunluk" diye konuştu. Özbekistan, Malezya ve Endonezya gibi ülkelerin umre organizasyonlarına İstanbul ve Ayasofya'yı da dahil ettiğini belirten Cevlek, özellikle Uzak Doğu ve Orta Asya'dan gelen ziyaretçi sayısında belirgin artış yaşandığını dile getirdi. ● AA

Kur'ân kursları bağımlılığa karşı sahada

İSTANBUL **Müftülüğüne**, gençlerde bağımlılıkla ilgili farkındalık oluşturmak amacıyla "Bağımlılıktan uzak, hayata yakın" sloganıyla düzenlenen "Bilgili Futbol Turnuvası", 16 ilçeden yaz **Kur'ân kursu** öğrencilerinin katılımıyla gerçekleştirildi. **Müftülüğün** Bağımlılıkla Mücadele İl Koordinatörlüğü yürütücülüğünde Üsküdar Çengelköy Spor Kulübü Tesisleri'nde düzenlenen program, İstiklal Marşı'nın okunması ve

Kur'ân-ı Kerim tilavetiyle başladı. Programda konuşan İstanbul Müftü Yardımcısı Mehmet Aksoy, "Kur'ân kurslarımıza sadece Kur'ân-ı Kerim öğretilmiyor. Aynı zamanda sporla uğraşan, sağlıklı yaşayan gençler yetişiyor." dedi. İstanbul İl **Müftülüğü** Bağımlılıkla Mücadele İl Koordinatörü Bilgin Ekşi ise turnuvanın sporun yanı sıra bilgi ve ahlaki merkeze alan farklı bir formatta düzenlendiğini kaydetti. **İstanbul-aa**

Camilerde huzur bulduk

İngiltere'de başlattıkları "Cake Not Hate" kampanyasıyla tanınan 12 yaşındaki Joshua Harris ve babası Dan Harris, İstanbul ziyaretinde gördükleri misafirperverlik dolayısıyla Türk halkına teşekkür etti. "Camilerde büyük bir huzur ve sükûnet bulduk" diyen Dan Harris, "Tanıştığımız Müslümanlar, Batı medyasında çizilen olumsuz tablonun tam tersini yansıtıyordu" dedi.

Joshua Harris, dün cuma namazı sonrası Eyüp Sultan Camii avlusunda kek dağıttı. Harris, İstanbul programını dün tamamladı.

İngiltere'de Müslüman karşıtı nefret eylemlerine karşı camilerde kek dağıtarak başlattığı "Cake Not Hate" (Nefret Etme, Kek Yap) kampanyasıyla tanınan 12 yaşındaki otizmli Joshua Harris, dayanışma mesajını bu kez İstanbul'a taşıdı. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın 22 Temmuz'da kendilerini kabul etmesinden büyük memnuniyet

duydıklarını belirten Joshua'nın babası Dan Harris, bu davetin kendileri için unutulmaz bir anlam taşıdığını söyledi.

CAMİ SALDIRISININ ARDINDAN BAŞLADI

İngiltere'nin Peterborough kentinde aşırı sağcı bir kişinin camiye hedef alan nefret eyleminin ardından oğluyla birlikte camiye giderek kek ikram ettiklerini anlatan Harris, amaçlarının Müslüman toplumun yalnız olmadığını göstermek olduğunu ifade etti. Baba Dan Harris, "Onlara şunu göstermek istedik; saldırganlar İngiliz

Erdoğan oğlumla çok iyi iletişim kurdu

İngiltere'de maruz kaldıkları yıldırma kampanyası düşünüldüğünde Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın desteğinin kendileri için çok kıymetli olduğunu vurgulayan Dan Harris, "Türkiye Cumhurbaşkanı ile tanışmak yaşayabileceğim en büyük onurlardan biri. İstanbul'a altı günlüğüne gelmiştik. Davet alınca hemen Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'ne gittik. Cumhurbaşkanı'nın, Josh ile kurduğu iletişimden ve onun otizmini anlamasından gerçekten çok etkilendik" dedi.

halkının çoğunluğunu temsil etmiyor. Gerçek İngiliz değerleri nezaket, kapsayıcılık, saygı ve hoşgörüdür. Bu yüzden Ekim 2025'te tamamen kendi düşüncemizle oğlumu da alarak camiye gittik ve birlik mesajı vermek istedik" dedi. Bugüne kadar 150 camiye ziyaret ettiklerini ve aynı dayanışma mesajını Türkiye'de de

sürdürmek istediklerini dile getiren Harris, "Bizi birleştiren şeyler, ayıran şeylerden çok daha fazla" diye konuştu.

HEM DESTEK HEM TEPKİ GÖRDÜK

Harris, ilk cami ziyaretlerinden sonra hem büyük destek hem de yoğun tepki gördüklerini anlattı. "Bir tarafta

Müslümanlar ve bazı Hristiyan topluluklar vardı. Bunun harika bir girişim olduğunu, toplumun daha fazla birlik ve dayanışmaya ihtiyaç duyduğunu, ülkemizde yükselen İslami karşıtlığının durdurulması gerektiğini söylediler. Diğer tarafta ise son derece sert, saldırgan ve yıldırma yönelik bir kampanyayla karşılaştık. Camileri ziyaret etmeyi bırakmamız gerektiği söylendi. Kötü insanlar olduğumuz ve camilerden şüphe duymamız gerektiği ifade edildi" ifadelerini kullanan Harris, şöyle konuştu: "Oysa biz camilerde büyük bir huzur ve sükûnet bulduk. Ayrıca Müslümanların Batı medyasında temsil ediliş biçiminin adaletsiz olduğunu düşündük. Tanıştığımız Müslümanlar, medyada çizilen olumsuz tablonun tam tersini yansıtıyordu." Türkiye'de gördükleri misafirperverlikten çok etkilendiklerini söyleyen Harris, "Çok sıcak karşılandık. Türk halkı da oğlumu bağrına bastı. Herkese çok teşekkür ederim" dedi.

Evleri ve camileri vuruyor

▶ Gazze'de 10 Ekim 2025'te ilan edilen ateşkese rağmen saldırılarını sürdüren işgalci İsrail ordusunun dün, Gazze'nin orta kesimindeki Megazi Kampı'nda bir eve düzenlediği hava saldırısında ikisi kadın 4 Filistinli yaralandı. İsrail ordusunun Gazze'nin kuzeyindeki El-Bureyc Kampı'nda bulunan Nur Camii'ne düzenlediği bombardımanda ise camii tamamen yıkıldı. İsrail ordusuna ait savaş uçakları, Gazze kent merkezinde de evleri hedef alan bombardımanlar düzenledi. Filistin resmi haber ajansı WAFA'nın verdiği göre, El-Bureyc Kampı'ndaki bombardımanın ardından Zeytun Mahallesi ve Faluca bölgesinde en az 4 ev daha İsrail uçaklarının bombardımanlarına hedef oldu.

2026'da **İslam** karşıtı 68 olay yaşandı

● TBMM'de milletvekillerini bilgilendiren Dışişleri Bakanlığı Konsolosluk Hizmetleri ve Yurt Dışında Yaşayan Vatandaşlar Genel Müdür Vekili Büyükelçi Esin Çakıl, yurt dışında artan **İslamofobi**, yabancı düşmanlığı ve ırkçı saldırılara karşı yürütülen çalışmaları anlattı. Çakıl, bakanlık bünyesinde oluşturulan özel veri sistemiyle nefret

suçlarının düzenli olarak takip edildiğini belirterek, 2026 yılında Türk **camilerine** yönelik 23, diğer ülke **camilerine** yönelik 6, Kur'an-ı Kerim'e yönelik 5, Türk vatandaşlarına yönelik 7 ve farklı kategorilerde 27 olmak üzere toplam 68 olayın kayıt altına alındığını bildirdi. Öte yandan İngiltere'de **camilere** yönelik saldırılar endişe

verici boyutlara ulaştı. British Muslim Trust (BMT) verilerine göre ülkede son bir yılda 70'ten fazla **camii**; saldırı, tehdit, kundaklama girişimi, nefret söylemi ve mala zarar verme gibi olayların hedefi oldu. Bu veriler, ülkede ortalama her beş günde bir camiye saldırı düzenlendiğini ortaya koyuyor.

► UĞUR DUYAN-ANKARA

TBMM BAŞKANI KURTULMUŞ'TAN MESCİD-İ AKSA BASKININA TEPKİ

TBMM Başkanı Numan Kurtulmuş, Mescid-i Akşa'ya baskın düzenlenmesini kınayarak, "Katliamcı Netanyahu çetesiinden bir bakanın provokatif bir grupla birlikte Müslümanların ilk kiblesi Mescid-i Akşa'ya düzenlediği alçakça baskını lanetliyorum. Bu hukuk tanımaz saldırganlık, İslam aleminin kutsal değerlerine yönelik kasıtlı bir tahriktir." dedi.

TBMM Başkanı Kurtulmuş, sosyal medya hesabından yaptığı paylaşımda, şu değerlendirmelerde bulundu: "Katliamcı Netanyahu çetesiinden bir bakanın provokatif bir grupla birlikte Müslümanların ilk kiblesi Mescid-i Akşa'ya düzenlediği alçakça

baskını lanetliyorum. Bu hukuk tanımaz saldırganlık, İslam aleminin kutsal değerlerine yönelik kasıtlı bir tahriktir. Mescid-i Akşa'nın kutsiyetini hedef alan, Kudüs'ün tarihi ve hukuki statüsünü yok sayan bu kural tanımazlık asla kabul edilemez. Soykırım çetesi Netanyahu hükümetinin bu pervasız adımı, Filistin topraklarındaki işgal ve ilhak siyasetinin 'insanlık cephesi' tarafından artık kesin ve kararlı bir şekilde durdurulması gerektiğini açıkça ortaya

koymaktadır. Netanyahu ve çetesi derhal durdurulmalı, uluslararası toplum sözle yetinmeyerek İsrail'in saldırganlığını önleyecek somut tedbirleri hayata geçirmelidir."

Kudüs'ün ve Mescid-i Akşa'nın sahihsiz olmadığını belirten Kurtulmuş, başkenti Kudüs olan, "nehirden denize özgür bir Filistin devleti" kuruluncaya kadar mazlum Filistin halkının yanında kararlılıkla durmaya devam edeceklerini vurguladı.

İsrail Filistin'i sadece topraktan değil, tarihten de silmek istiyor

Dün Mescid-i Aksa'da yaşananlar, sıradan bir provokasyon ya da alışıldık bir yerleşimci baskını değildi. **İsrail Ulusal Güvenlik Bakanı Hanan Ben Gvir'in** öncülüğünde **4 bin 248 yerleşimci**, yoğun polis koruması altında Mescid-i Aksa'nın avlusuna girdi. Aralarında bakanlar, milletvekilleri, hahamlar ve "Tapınak" örgütlerinin yöneticileri vardı. Talmud ayinleri yaptılar, secde ettiler, ilahiler söylediler.

Ben Gvir ise Mescid-i Aksa'nın avlusunda yaptığı açıklamada, "Yahudiler artık Tapınak Dağı'nda eskisinden çok daha rahat ibadet ediyor" diyerek aslında İsrail'in uzun zamandır adım adım uyguladığı stratejiyi bir **güç ve suç gösterisi** eşliğinde açığa ilan etti.

Bu olayı sadece **Mescid-i Aksa**'ya yönelik yeni ve bir adım daha ileri bir saygısızlık olarak okumak eksik olur. Çünkü bugün Filistin'de yaşananlar üç ayrı kriz değildir. Gazze, Batı Şeria ve Kudüs aynı stratejinin üç cephesidir. **Gazze'de insan yok ediliyor; Batı Şeria'da toprak boşaltılıyor; Kudüs'te ise tarih ve kimlik yeniden yazılıyor.**

Gazze'de yaşananlar bir savaş değil, Batı Şeria'da olup bitenler ise münferit güvenlik olayları değil elbet. **Ama soykırımcı Siyonist İsrail bunların böyle görünmesini istiyor**, dünyanın bütün resmi kurumlarına da şimdiye kadar bu görüntüyü de ezberletmişti. **Ancak şimdi bu görüntüyü kimseye yutturamıyor.** BM İnsani İşler Koordinasyon Ofisi'nin (OCHA) son raporları, işgal altındaki Filistin topraklarında yaşananların tek bir stratejinin farklı cepheleri olduğunun artık açık biçimde görüldüğünü gösteriyor.

BM'nin son değerlendirmelerine göre **Gazze'de milyonlarca insan tekrar tekrar yer değiştirmek zorunda bırakılıyor.** Sürekli verilen tahliye emirleri, yerle bir edilen mahalleler, çalınmaz hale gelen hastaneler, çöken su ve kanalizasyon altyapısı, açlık ve salgın tehdidi, artık insanların normal bir hayat sürmesini imkânsız hale getirmiş durumda. OCHA raporları, gıda ve temiz suya erişimin kritik seviyeye indiğini, sağlık sisteminin büyük ölçüde çöktüğünü ve sivil nüfusun yaşam koşullarının her geçen gün daha da ağırlaştığını ortaya koyuyor.

Batı Şeria'da ise daha sessiz ama aynı derecede yıkıcı bir süreç işletilmektedir. Tabi daha sessiz oluşu yine dünyanın duyma eğilimiyle ilgili, yoksa orada uygulanan ihlallerin sesi ayyuka çıkmış durumda. Artan askeri operasyonlar, kontrol noktaları, ev yıkımları, tanınmaz arazilerine el konulması, yerleşimci saldırıları ve hareket özgürlüğünün giderek daraltılması, Filistinlilerin doğrudan sürgün etmekten ziyade yaşadıkları topraklarda hayatı sürdürülemez hale getirmektedir. Uluslararası hukukun "zorda yerinden etme" olarak tanımladığı olgu artık yalnızca silahla kapıya dayanmak değildir; insanların yaşayamayacağı şartları oluşturarak onları

göçe mecbur bırakmaktır. OCHA'nın dikkat çektiği en önemli tehlike de tam olarak budur.

Burada önceki ihlallerden farklı olan, bu girişimin münferit bir provokasyon olmaktan çıkmış olmasıdır. Bu artık bağnaz siyonistlerin artık suçlarına aklayıcı bir açıklama yapma ihtiyacı bile hissetmedikleri

aşkın ve sımsık bir hadisediğin gösterisi. Kudüs Valiliği'nin değerlendirmesine göre İsrail hükümeti artık Mescid-i Aksa'da yeni siyasi ve hukuki fiili durumlar oluşturmaya çalışmaktadır. Yerleşimcilerin Talmud ayinleri yapmalarına, secde etmelerine, yüksek sesle ilahiler söylemelerine izin verilmiş; **Müslümanların** girişleri büyük ölçüde engellenmiş; hatta ilk defa, doğu avlusuna yerleşimciler için kalıcı bir gölgelik kurulmuştur. Tapınak grupları ise gelecek yıllarda bu baskınlara **5 bin ve daha fazla yerleşimciyi** ulaştırma hedeflediklerini açığa ilan etmektedirler.

Bütün bunlar İsrail'in artık güvenlik politikası söylemlerine bile ihtiyacı hissetmekle birlikte, asırlardır uluslararası hukuk tarafından tanınan tarihi statüyü fiilen ortadan kaldırmak, zamansal ve mekânsal bölünmeyi yerleştirmek ve nihayet egemenliği tartışmasız biçimde İsrail'e ait yeni bir düzen kurmaktır.

Bu noktada Gazze, Batı Şeria ve Kudüs aynı resmin parçaları haline gelmektedir. Gazze'de insanlar bombalarla öldürülüyor; Batı Şeria'da insanlar hayat şartları yok edilerek göçe zorlanıyor; Kudüs'te ise hafıza, tarih ve kutsal mekânlar dönüştürülüyor. **Bir yerde demografi değiştiriliyor, diğerinde coğrafya, üçüncüsünde ise tarih yeniden yazılıyor.**

Bunun adı artık yalnızca işgal değil. Bu, bir halkın bütün varlık şartlarını ortadan kaldırmaya yönelik kapsamlı bir tasfiye stratejisidir. **Soykırım yalnızca insanların öldürülmesiyle gerçekleşmez;** bir toplumu yaşadığı topraklardan koparmak, kültürel ve dini mirasını yok etmek, onu geleceksiz bırakmak da aynı sürecin parçalarıdır.

Ne yazık ki uluslararası toplumun tavrı da bu trajedinin derinleşmesine katkıda bulunmaktadır. BM nihayet raporlar yayımlıyor, uluslararası mahkemeler kararlar alıyor, insan hakları kuruluşları ihlalleri belgeliyor; ancak bütün bunlar sahadaki gerçekliği değiştirmeye yetmiyor. Hukukun uygulanmadığı yerde güç, adaletin yerine geçiyor. Filistin bugün yalnızca İsrail'in değil, uluslararası sistemin de vicdan sınavı haline gelmiştir.

Esasen bu girişimler yalnızca Filistinlilere değil, bütün İslam dünyasına yönelik açık bir meydan okumadır. Çünkü Mescid-i Aksa sadece Filistinlilerin değil, bütün **Müslümanların** ilk kiblesi ve ortak emanetidir.

YASIN AKTAY
yasin.aktay@yenisafak.com.tr